

Mål C-358/22

Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler

Datum för ingivande:

1 juni 2022

Domstol som begär förhandsavgörande:

Cour de cassation (Frankrike)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

25 maj 2022

Klagande i målet om överklagande:

Bolloré logistics SA

Motparter i målet om överklagande:

Direction interrégionale des douanes et droits indirects de Caen

Recette régionale des douanes et droits indirects de Caen

Bolloré Ports de Cherbourg SAS

Bakgrunden och förfarandet i det nationella målet

- 1 Bolaget Bolloré Logistics (nedan kallat Bolloré) har till förmån för bolaget Bolloré Ports de Cherbourg (nedan kallat BPC) ingått ett allmänt borgensåtagande för tullklarering vilket undertecknades den 5 juni 2008.
- 2 Från och med den 8 december 2011 har BPC omfattats av tullagerförfarandet för flera ton salt från Australien. Den 8 februari 2016 informerade tullmyndigheten BPC om att myndigheten avslutade förfarandet med tullbefrielse och att bolaget skulle delges tullskulden.
- 3 Den 9 mars 2016 delgav tullmyndigheten BPC ett slutligt beslut om fastställande av tullskuld och samt ett betalningskrav. Den 21 mars 2016 bokförde myndigheten skuldbeloppet och skickade ett uppbördsbeslut till BPC. Den 21 mars och den 21 juni 2016 delgav myndigheten Bolloré, i dess egenskap av borgensman, två

uppbördsbeslut avseende belopp som motsvarade de tullar för vilka säkerheter ställts.

- 4 Efter det att BPC och Bolloré utan framgång hade ifrågasatt de uppbördsbeslut som utfärdats mot dem, väckte bolagen talan mot tullmyndigheten genom vilken de yrkade att såväl uppbördsbesluten som avslagsbesluten skulle upphävas. I en dom av den 1 oktober 2018 ogillade Tribunal de grande instance de Caen (Förstainstansdomstolen i Caen) de båda bolagens talan. Bolagen överklagade domen.
- 5 När det gäller BPC ändrade Cour d'appel de Caen (appellationsdomstolen i Caen) delvis domen, genom att den upphävde det uppbördsbeslut som hade meddelats den 21 mars 2016 och ogillade samtliga krav som tullmyndigheten hade framställt mot detta bolag. Cour d'appel de Caen (appellationsdomstolen i Caen) ansåg först att BPC hade kunnat lägga fram sina synpunkter på ett ändamålsenligt sätt. Den erinrade därefter om att det av artiklarna 217 och 221 i gemenskapens tullkodex (nedan kallad gemenskapens tullkodex) och artikel 345 i den franska tullkodexen följer att gäldenären på ett rättsenligt sätt ska ha underrättats om tullskulden, vilket förutsätter att tullarna tidigare har bokförts, för att tullarna ska kunna utkrävas genom ett uppbördsbeslut. I det här fallet fann appellationsdomstolen att underrättelsen till BPC om tullarna var rättsstridig, eftersom tullarna tidigare inte hade bokförts. Eftersom tullmyndigheten inte överklagade denna dom vann ogillandet av dess krav mot BPC laga kraft.
- 6 När det gäller Bolloré fastställde appellationsdomstolen domen. Nämnda domstol slog fast att artikel 221 i gemenskapens tullkodex och artikel 67 A i den franska tullkodexen endast är tillämpliga på gäldenären, och inte på borgensmannen. Den ansåg att på grund av borgensåtagandets accessoriska karaktär kunde tullmyndigheten inte vidta rättsliga åtgärder mot Bolloré, som var solidariskt ansvarig borgensman, innan bolagets skuld hade förfallit till betalning och att de omtvistade tullarna, som uppkommit till följd av tullagerförfarandets upphörande, hade förfallit till betalning för detta bolag efter det att det konstaterats att BPC inte hade betalat på förfallodagen. Appellationsdomstolen drog av detta slutsatsen att Bolloré skulle förpliktas att betala de tullar för vilka bolaget hade ingått ett borgensåtagande.
- 7 Bolloré har överklagat denna dom.

Tillämpliga bestämmelser

- 8 De tillämpliga texterna är de som gällde när tullskulden uppstod den 8 februari 2016.

Anförda unionsbestämmelser

- 9 Det föreskrivs i artikel 195 första stycket i gemenskapens tullkodex att borgensmannen skriftligen ska åta sig solidariskt ansvar med gäldenären att betala det tullskuldsbelopp för vilket säkerhet ställts och som förfaller till betalning.
- 10 Om flera personer är gäldenärer i fråga om en och samma tullskuld ska de, enligt artikel 213 i gemenskapens tullkodex, solidariskt ansvara för betalningen av denna skuld.
- 11 Enligt artikel 217.1 i gemenskapens tullkodex ska "[v]arje belopp avseende importtullar eller exporttullar som kommer från en tullskuld, nedan kallat tullbelopp, ... av tullmyndigheterna beräknas så snart de fått nödvändiga uppgifter och föras in i räkenskaperna eller något annat likvärdigt medium (bokföring)". ... "
- 12 I artikel 221 i gemenskapens tullkodex föreskrivs följande: "1. Gäldenären skall på lämpligt sätt underrättas om tullbeloppet så snart detta bokförts. ...
3. Underrättelse till gäldenären får inte ske senare än tre år efter den dag då tullskulden uppkom. Denna tidsfrist upphör att löpa från det att ett överklagande enligt artikel 243 inges till och med det att överklagandeförfarandet avslutas. ..."

Anförda bestämmelser i fransk rätt

- 13 I artikel 67 A i tullkodexen föreskrivs följande: "Om inte annat följer av artikel 67 B ska varje beslut som fattas enligt gemenskapens tullkodex och dess tillämpningsföreskrifter, om det är negativt eller om det innebär delgivning av en tullskuld enligt definitionen i artikel 4.9 i gemenskapens tullkodex, föregås av att det till den berörda personen skickas eller överlämnas en handling genom vilken tullmyndigheten ger till känna det planerade beslutet, skälen till beslutet, hänvisningar till de handlingar och uppgifter som beslutet kommer att grundas på samt möjlighet för den berörda personen att lämna sina synpunkter inom trettio dagar efter det att denna handling har delgetts eller överlämnats."
- 14 I artikel 345 i tullkodexen föreskrivs följande: "Skulder av alla slag som fastställs och uppbärs av tullmyndigheten ska vara föremål för ett meddelande om uppbörd, med förbehåll för att saken, i förekommande fall, hänskjuts till domstol.
...
Meddelandet om uppbörd ska innehålla uppgifter om den händelse som gett upphov till skulden samt skuldens art, belopp och betalning. En kopia ska delges gäldenären. ..."
- 15 I artikel 405 i tullkodexen föreskrivs att "[b]orgensmännen är skyldiga att på samma sätt som huvudgäldenärerna betala tullar och skatter, sanktionsavgifter och

andra belopp som ska betalas av de gäldenärer till förmån för vilka de har ingått ett borgensåtagande”.

Parternas huvudargument

- 16 Bolloré har åberopat tre grunder. Kassationsdomstolen prövar den första och tredje grunden.

Den första grunden

- 17 Bolloré har genom sin första grund ifrågasatt domen i den del bolaget förpliktas att betala ett visst belopp på grundval av dess åtagande att gå i borgen för de tullar som BPC är skyldigt, trots ”att den borgensman som garanterar betalningen av tullskulden endast kan sökas om tullarna har förfallit till betalning för den huvudansvarige och trots att appellationsdomstolen funnit att tullarna inte hade bokförts med avseende på BPC, den huvudansvarige, att det uppbördsbeslut som utfärdats mot BPC skulle ogiltigförklaras och att samtliga krav som tullmyndigheten hade framställt mot BPC ogillats, varför appellationsdomstolen inte kunde fastställa en förpliktelse för Bolloré i dess egenskap av borgensman, utan att åsidosätta artikel 405 i tullkodexen, artikel 88 i gemenskapens tullkodex och artikel 2288 i civillagen.”
- 18 Tullmyndigheten har å sin sida hävdats att den säkerhet som avses i artikel 225 i gemenskapens tullkodex bland annat kan ha formen av en borgen inom ramen för ett ”allmänt borgensåtagande för tullklareringen”, vilket i nationell rätt regleras i ministerförordningen av den 19 oktober 2006. Borgensmannen är då solidariskt ansvarig med den huvudansvarige för betalningen av de tullar och avgifter som denne är skyldig. För att rättsliga åtgärder ska kunna vidtas mot borgensmannen är det tillräckligt att de tullar och avgifter som ska betalas har förfallit till betalning, i enlighet med artikel 195 i gemenskapens tullkodex, oavsett om det tullbelopp som den huvudansvarige är skyldig inte har bokförts, i den mening som avses i artikel 217 i gemenskapens tullkodex, innan den huvudansvarige underrättades om skulden enligt artikel 221.1 i gemenskapens tullkodex.
- 19 Tullmyndigheten har även gjort gällande att bokföringen av tullskulden endast är en bokföringsregel som gör det möjligt för Europeiska unionens kontrollorgan att försäkra sig om att de tullskulder som uppbärs av varje medlemsstat redovisas korrekt, i den mån de överförs till gemenskapsbudgeten, och att även om det, på grund av borgensåtagandets accessoriska karaktär, endast kunde vidtas rättsliga åtgärder mot Bolloré, i dess egenskap av borgensman, på villkor att tullskulden hade förfallit till betalning för BPC, så ifrågasattes det inte att skulden hade förfallit till betalning på grund av att skulden tidigare inte hade bokförts.
- 20 Allmänna åklagarmyndigheten har för sin del hävdats att tullmyndigheten, mot bakgrund av artiklarna 221 och 222 i gemenskapens tullkodex, inte kan kräva betalning av gäldenären förrän den har underrättat denne om det tullbelopp som

myndigheten har bokfört, även om tullskulden existerar och därmed har förfallit till betalning. Det är således den omständigheten att gäldenären på ett rättsenligt sätt har underrättats om det tullbelopp som ska betalas och som tullskulden uppgår till som medför att denna skuld förfaller till betalning för gäldenären och som utgör utgångspunkten för hans eller hennes betalningsskyldighet. Med hänsyn till att rättsliga åtgärder för betalning av tullar, på grund av borgensåtagandets accessoriska karaktär, endast kan vidtas mot borgensmannen om tullskulden har förfallit till betalning för gäldenären, har allmänna åklagarmyndigheten slutit sig till att den första grunden är befogad. Nämda myndighet anser emellertid att dess bedömning inte är självklar och uppmanar därför kassationsdomstolen att hänskjuta en begäran om förhandsavgörande till EU-domstolen om tolkningen av gemenskapens tullkodex.

Den tredje grunden

- 21 Bolloré har genom en tredje grund gjort gällande att den formföreskrift som består i ett föregående fastställande av skulden och genomförande av ett kontradiktoriskt förfarande, som föreskrivs i tullkodexen, ska gälla både för den som är skyldig att betala tullskulden och för borgensmannen.
- 22 Tullmyndigheten har å sin sida hävdade att artiklarna 67 A–67 C i tullkodexen inte är tillämpliga på borgensmannen, eftersom det i artikel 67 D i tullkodexen anges att dessa artiklar inte är tillämpliga på uppbördsbeslut som delgetts i enlighet med artikel 345 i tullkodexen. Tullmyndigheten har av detta slutit sig till att det föregående överlämnandet av handlingen enligt artikel 67 A i tullkodexen endast gäller för huvudgäldenären och inte för borgensmannen.

Skälen till att förhandsavgörande begärs

Den första grunden

- 23 Kassationsdomstolen anser att den första grunden ger upphov till frågor om begreppet förfallen tullskuld.
- 24 Det framgår av den nationella rättspraxis som utvecklats på grundval av artikel 2313 i civillagen att borgensmannen kan göra gällande undantag som är en naturlig del av skulden mot borgenären för att undgå sitt åtagande, men att han mot denna inte kan göra gällande undantag som är rent personliga för huvudgäldenären.
- 25 Eftersom EU-domstolen har slagit fast att artikel 221.1 i gemenskapens tullkodex inte är tillämplig på borgensmannen (dom av den 20 maj 2021, BTA Baltic Insurance Company, C-230/20, ej publicerad, EU:C:2021:410, punkt 35), frågar sig kassationsdomstolen däremot om den omständigheten att underrättelsen till gäldenären om tullarna är rättsstridig, eftersom tullarna tidigare inte hade bokförts, vilket förbjuder att de uppbärs hos gäldenären, utgör ett undantag som är

personligt för gäldenären, i den mening som avses i nämnda nationella rättspraxis, och som borgensmannen inte kan göra gällande.

- 26 En sådan analys förutsätter emellertid att frågan huruvida tullskulden har förfallit till betalning bedöms olika beroende på om skulden uppbärs hos gäldenären eller hos borgensmannen: i förhållande till gäldenären skulle tullskulden endast förfalla till betalning vid rättsenlig underrättelse om tullarna, medan skulden i förhållande till borgensmannen skulle förfalla till betalning så snart tullarna har bokförts, i samband med vilket det är av ringa betydelse att gäldenären inte har underrättats om tullarna på ett rättsenligt sätt.
- 27 Kassationsdomstolen tvivlar på att denna analys är förenlig med artikel 195 första stycket i gemenskapens tullkodex, enligt vilken borgensmannen skriftligen ska åta sig solidariskt ansvar med gäldenären att betala det tullskuldsbelopp för vilket säkerhet ställts och som förfaller till betalning. I punkterna 36 och 37 i domen av den 20 maj 2021, BTA Baltic Insurance Company (C-230/20, ej publicerad, EU:C:2021:410), ansåg domstolen att ”själva syftet med borgensåtagandet är att tillhandahålla en säkerhet för det fall att gäldenären inte betalar tullskulden, vilket därmed antagligen inträffar efter det att gäldenären underrättats om tullbeloppet” och att ”om den preskriptionstid som föreskrivs för underrättelsen till gäldenären om tullbeloppet skulle tillämpas på borgensmannen, skulle detta innebära att den säkerhet som borgensmannen tillhandahöll förlorade sitt ändamål, eftersom borgensmannen, om denna underrättelse gjordes till gäldenären den sista dagen inom denna tid, själv skulle befrias från borgensåtagande vid slutet av samma dag.” Denna motivering kan tolkas på så sätt att mot bakgrund av borgensåtagandets egen natur i tullhänseende förfaller tullskulden till betalning för borgensmannen endast om den gör det för gäldenären. Vidare har domstolen i domen av den 15 maj 2003, *Préservatrice foncière TIARD* (C-266/01, EU:C:2003:282, punkterna 28 och 29), slagit fast att borgensmannens skyldighet att garantera gäldenärens fullgörande av huvudförpliktelsen ”är av accessorisk karaktär, dels i den meningen att borgenären endast kan kräva betalning av borgensmannen om den skuld som denne tecknat borgen för har förfallit till betalning, dels att borgensmannens förpliktelse inte kan sträcka sig längre än gäldenärens förpliktelse”.
- 28 Kassationsdomstolen är därför benägen att anse att tullskulden endast förfaller till betalning för borgensmannen om den gör det för gäldenären.
- 29 Nämnda domstol konstaterar emellertid att domstolen inte uttryckligen har tolkat begreppet ”tullskuld som förfaller till betalning” i artikel 195 i gemenskapens tullkodex. I domen av den 20 maj 2021, BTA Baltic Insurance Company (C-230/20, ej publicerad, EU:C:2021:410), ställdes ingen fråga om tolkningen av detta begrepp till EU-domstolen. I domen av den 15 maj 2003, *Préservatrice foncière TIARD* (C-266/01, EU:C:2003:282), ombads domstolen att tolka konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (Brysselkonventionen).

- 30 Med beaktande av betydelsen av svaret på den fråga som ställts genom den första grunden för en enhetlig tillämpning av gemenskapens tullkodex, mot bakgrund av att den som ställer en tullsäkerhet spelar en väsentlig roll för en effektiv uppbörd av tullar i alla medlemsstater, och eftersom den korrekta tolkningen av unionsrätten inte är så uppenbar att det inte finns utrymme för något rimligt tvivel, i den mening som avses i domen av den 6 oktober 1982, Cilfit m.fl. (283/81, EU:C:1982:335, punkt 21), anser kassationsdomstolen att den måste begära ett förhandsavgörande från EU-domstolen om tolkningen av artiklarna 195, 217 och 221 i gemenskapens tullkodex.

Den tredje grunden

- 31 Domstolen har slagit fast att iakttagandet av rätten till försvar är en grundläggande princip i unionsrätten, och rätten att yttra sig i varje förfarande utgör en integrerad del av denna. Med stöd av denna princip, som är tillämplig så snart myndigheterna avser att vidta en åtgärd mot en person som går denne emot, ska mottagarna av ett beslut som påtagligt påverkar deras intressen ges möjlighet att framföra sina synpunkter på ett ändamålsenligt sätt med avseende på de uppgifter som myndigheten avser att lägga till grund för sitt beslut (dom av den 18 december 2008, Sopropé, C-349/07, EU:C:2008:746, punkterna 33, 36 och 37, dom av den 22 november 2012, M., C-277/11, EU:C:2012:744, punkterna 81 och 82, och dom av den 3 juli 2014, Kamino International Logistics och Datema Hellmann Worldwide Logistics, C-129/13 och C-130/13, EU:C:2014:2041, punkterna 28 och 30). Domstolen konstaterar att syftet med denna regel är att göra det möjligt för den berörda personen, för att garantera honom eller henne ett effektivt skydd, att korrigera ett fel eller att göra gällande omständigheter som rör hans eller hennes personliga situation och som talar för att beslutet ska fattas, inte ska fattas eller ska ha ett visst innehåll, i samband med vilket den behöriga myndigheten måste ges möjlighet att beakta alla relevanta omständigheter på ett ändamålsenligt sätt.
- 32 Dessa principer har slagits fast i nationell rätt. Enligt artikel 67 A i tullkodexen krävs bland annat av tullmyndigheten att varje beslut som fattas enligt gemenskapens tullkodex och dess tillämpningsföreskrifter, när den delger en tullskuld, ska föregås av att det till den berörda personen skickas eller överlämnas en handling genom vilken tullmyndigheten ger till känna det planerade beslutet, skälen till beslutet, hänvisningar till de handlingar och uppgifter som beslutet kommer att grundas på samt möjlighet för den berörda personen att lämna sina synpunkter inom trettio dagar efter det att denna handling har delgetts eller överlämnats.
- 33 Eftersom den åtgärd genom vilken gäldenären delges tullskulden således föregås av en fas av kontradiktorisk skriftväxling, kan den omständigheten, om tullskulden inte betalas inom den frist som angetts, att delgivningen av ett uppbördsbeslut enligt artikel 345 i tullkodexen inte ger upphov till en ny kontradiktorisk fas inte påverka de rättigheter som den som är gäldenär för tullskulden har.

- 34 Å andra sidan behöver tullförvaltningen enligt domstolens praxis inte meddela tullbeloppet till den som har ställt tullsäkerheten. När tullmyndigheten, för det fall den som är skyldig att betala tullskulden inte gör det inom den frist som angetts, skickar ett uppbördsbeslut till borgensmannen, kan denna handling därför, som i detta fall, vara den första som borgensmannen delges.
- 35 Kassationsdomstolen frågade sig därför om den omständigheten att delgivningen av ett uppbördsbeslut, enligt artikel 67 D i tullkodexen, i enlighet med artikel 345 i tullkodexen inte har föregåtts av en fas av kontradiktorisk skriftväxling utgör en kränkning av borgensmannens rätt till försvar. Nämnda domstol har i EU-domstolens praxis inte funnit några omständigheter som gör det möjligt att med säkerhet besvara denna fråga med hänsyn till den nödvändiga avvägningen mellan detta krav och den nationella myndighetens skyldighet att använda alla tillgängliga medel, både i förhållande till huvudgäldenären och i förhållande till borgensmannen, för att säkerställa att tullarna betalas, eller med hänsyn till själva principen om ett sådant krav i förhållande till borgensmannen när det är fastställt att den som är gäldenär för tullskulden själv har getts möjlighet att utöva sin rätt till försvar. Det är därför nödvändigt att ställa en andra tolkningsfråga till EU-domstolen.

Tolkningsfrågorna

- 36 Kassationsdomstolen har följaktligen ställt följande frågor till Europeiska unionens domstol:

”1) Ska artiklarna 195, 217 och 221 i rådets förordning (EEG) nr 2913/92 av den 12 oktober 1992 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen, i dess lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 1186/2009 av den 16 november 2009 om upprättandet av ett gemenskapssystem för tullbefrielse, tolkas på så sätt att tullmyndigheten inte kan kräva att en solidariskt ansvarig borgensman ska betala en tullskuld så länge som gäldenären inte har underrättats om tullarna på ett korrekt sätt?

2 a) Innebär iakttagandet av rätten till försvar, särskilt rätten att lämna synpunkter innan en handling som går någon emot antas, vilket är en grundläggande princip i unionsrätten, att tullmyndigheten, när tullskulden uppbärs hos borgensmannen på grund av att gäldenären inte har betalat skulden inom den frist som angetts, först ska ge borgensmannen möjlighet att framföra sina synpunkter på ett ändamålsenligt sätt med avseende på de uppgifter som myndigheten avser att lägga till grund för sitt uppbördsbeslut mot borgensmannen?

b) Är den omständigheten att den som är gäldenär för tullskulden själv har getts möjlighet att framföra sina synpunkter på ett ändamålsenligt sätt före underrättelsen om tullarna av sådan art att det påverkar svaret på fråga 2 a?

c) För det fall fråga 2 a besvaras jakande, vilket är det beslut som går borgensmannen emot: är det tullmyndighetens beslut att bokföra tullarna och att delge dessa för den som är gäldenär för tullskulden, eller är det uppbördsbeslutet mot borgensmannen?”

ARBETSDOKUMENT